

Česká republika

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Kamenice, okres Praha - východ

Kamenice 57, 251 68 Štířín

Identifikátor školy: 600 052 354

Termín konání orientační inspekce: 8. - 10. a 13. leden 2003

Čj.:	031 1/03-5183
Signatura:	oc5cw102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Kamenice, okres Praha – východ je úplnou školou, v devatenácti třídách se vzdělávají 472 žáci. Součástí školy je školní jídelna a školní družina. Tyto součásti nebyly předmětem inspekční ani kontrolní činnosti. Školu navštěvují tři žáci – cizinci. Ve škole evidují 38 integrovaných žáků. Stávající ředitelka byla jmenována do funkce na základě konkurzního řízení k 1. únoru 2000. V právní subjektivitě je škola od roku 1994.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní škole,
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovanému okruhu předmětů,
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní škole v následujících předmětech a skupinách předmětů: český jazyk a matematika na prvním stupni, český jazyk (2. stupeň), matematika (2. stupeň), fyzika, hudební výchova na prvním i druhém stupni.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Pedagogický sbor základní školy je věkově vyvážený. Devatenáct učitelů splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na daném typu školy. Na 0,6 úvazku je zaměstnána učitelka cizího jazyka s vysokoškolským vzděláním, avšak bez pedagogické způsobilosti. Osm učitelů získalo středoškolské vzdělání. Z nich si dva v současné době dálkově doplňují vysokoškolské pedagogické vzdělání. Nekvalifikovaní vyučující zabezpečují z celkového počtu zhruba pětinu vyučovacích hodin. Ředitelka školy i její zástupkyně splňují veškeré předepsané podmínky pro výkon těchto funkcí. Také výchovná poradkyně absolvovala příslušné kvalifikační studium.

Pro vedení školy je nejobtížnější zabezpečit výuku tělesné, hudební a výtvarné výchovy i cizích jazyků. Z celkového počtu hodin tělesné výchovy na druhém stupni je 78 % zajištěno nekvalifikovaným vyučujícím, 22 % pak učitelem s pedagogickou způsobilostí. Shodné procentuální vyjádření platí i pro výuku hudební výchovy. Výuku výtvarné výchovy zabezpečují učitelé s pedagogickou způsobilostí (57 % hodin) a nekvalifikovaní (43 % hodin). 80 % hodin německého jazyka vyučují pracovníci s odbornou způsobilostí, 20 % pouze s pedagogickou. Na 40 % hodin anglického jazyka se podílejí učitelé jen s odbornou způsobilostí, na 20 %, jen s pedagogickou a 40 % vyučovacích hodin anglického jazyka je zabezpečeno nekvalifikovaným vyučujícím.

Poznámka: Ředitelka školy řeší zabezpečení výuky, pro niž nemá odborného učitele, po dohodě s pedagogickými pracovníky. Všichni zvažují objektivní možnosti, vztah k předmětu, podobnost odborností apod. Relativně lepší stav je na prvním stupni. Kvalita vzdělávání žáků čtvrtého ročníku u učitelky v důchodovém věku byla hodnocena jako vynikající. Celkem sedm vyučujících je zaměstnáno na snížený úvazek. Výchovně-vzdělávací proces školní družiny zabezpečují čtyři pracovnice, tři s požadovanou pedagogickou kvalifikací, jedna se středoškolským vzděláním. Tři vychovatelky mají snížený úvazek.

Na prvním stupni je výuka českého jazyka a matematiky zajištěna celkem deseti učiteli. Z toho je osm kvalifikovaných, dva nekvalifikovaní (jedna studuje). Český jazyk na druhém

stupni vyučují tři učitelky, dvě s odbornou i pedagogickou způsobilostí, jedna pouze s pedagogickou. Matematiku učí čtyři kvalifikovaní učitelé. Hudební výchova je na prvním stupni v osmi třídách zabezpečena kvalifikovanými učitelkami, ve dvou se pak učí nekvalifikovaně. Na druhém stupni vyučuje dvě hodiny učitelka s kvalifikací pro první stupeň, ostatní vyučující jsou nekvalifikovaní. Fyziku vyučují dvě učitelky s požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Zajištění kvality výchovně-vzdělávacího procesu je při tomto složení pedagogického sboru pro ředitelku, která je ve funkci třetím rokem, náročné. Trend, který nastolily ředitelka a zástupkyně, je správný. Obě si uvědomují nutnost trvalého a důsledného vedení a motivování pracovníků. Zápisy z pedagogických rad dokladují zpětnou vazbu z jejich kontrolní činnosti. Výsledky této činnosti jsou předmětem hodnocení, jednotlivým zaměstnancům je poskytována zpětná vazba také individuálně. Vedení školy např. důsledně vyžaduje:

- soustavnou informovanost rodičů pravidelnými zápisy v žákovských knížkách,
- zapracování úprav a doplňků vzdělávacího programu do časově-tematických plánů,
- v hodinách uplatňování výrazných výchovných prvků,
- ve větší míře zavádění aktivizujících vyučovacích metod a činnostních forem práce.

Ne všichni učitelé jsou ochotni přijímat tyto podněty. Účinnost přijímaných nápravných opatření je potom v některých aspektech nízká či sporná. Poradními orgány jsou především pedagogická rada, dále metodické sdružení a předmětové komise.

Kontrolní činnost ředitelky a zástupkyně je rozdělena na přímou hospitační činnost, na kontrolu žákovských písemností, žákovských knížek, dokumentace, kterou vedou třídní učitelé. Posuzovány jsou tendence, které lze vysledovat z rozborů výsledků čtvrtletních písemných prací, namátkově je kontrolována frekvence prověrek, znalosti žáků, četnost průběžné klasifikace. Pro pátý a devátý ročník se využívají komerčně dodávané evaluační testy. Ředitelka neplánuje kontrolu nepedagogických pracovníků školy, provádí ji průběžně a ve spolupráci se školníkem (kvalita úklidu).

V loňském školním roce vedení školy provedlo pouze jedenáct hospitací, z přehledu navštívených předmětů nelze zpětně usuzovat na kontrolní záměr a cíl. Hospitační činnost v letošním roce se již řídí jasnými pravidly. Ředitelka stanovila okruhy povinně sledovaných jevů a priority. Počet provedených hospitací odpovídá plánu, je postačující. Prováděny jsou i následné hospitace, při nichž vedení sleduje, došlo-li ke zlepšení stavu. Ukládaná opatření se u některých učitelů opakují, avšak k nápravě stavu nevedou. Mnohdy totiž zůstávají pouze v poloze doporučení. Jedná se např. o užívání spisovného jazyka ve výuce, o různorodost metod prověřování znalostí, o vyžadování pečlivých a průkazných zápisů probraného učiva v třídních knihách. Vzhledem k této skutečnosti je účinnost kontrolní činnosti pouze průměrná.

Další vzdělávání učitelů je soustavné, vyčleněné prostředky se průběžně čerpají, ředitelka je doplňuje i z jiných zdrojů. Devatenáct učitelů získalo v kurzech základní uživatelské schopnosti v práci s PC. Ve čtyřech měsících školního roku 2002/2003 se v Pedagogickém centru Praha zúčastnili učitelé celkem 25 vzdělávacích akcí. Dále pokračuje vzdělávání v oblasti korekce specifických vývojových poruch učení a chování. Osm učitelů navštěvuje jazykové kurzy. Vzdělávání, jež je iniciováno spíše školou jako institucí, hradí vedení. Jazykové kurzy si platí někteří účastníci sami, anebo se spolupodílejí. Morální a hmotná stimulace pracovníků je systematická, stanovená kritéria jsou součástí vnitřního platového řádu, pracovníci s nimi byli prokazatelně seznámeni. Ředitelka si účelně vede podkladové materiály pro stanovení nadtarifních složek platu.

Pozitivním faktem je zaznamenaná týmová práce ředitelky, zástupkyně i výchovné poradkyně. Výchovné poradenství je zabezpečováno zkušenou a empatickou učitelkou.

Organizační struktura umožňuje účinné řízení. Základním dokumentem, upravujícím provoz a organizaci výchovně-vzdělávacího procesu, je organizační řád. Jeho součástí jsou jednací, archivační a skartační řád, řady odborných pracoven, školní jídelny a družiny ad. Ve dvojí podobě byl zpracován školní řád, podrobně rozpracovaný jako součást organizačního řádu, kratší verze je určena žákům. Školní řád obsahuje veškerá ustanovení stanovená vyhláškou o základní škole, včetně práv žáků. Dále jsou do něj zapracovávány různé metodické pokyny (např. týkající se prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže či pravidla užívání mobilních telefonů). Školní řád je každoročně inovován a schvalován pedagogickou radou.

Ředitelka v intencích školských předpisů vydala rozhodnutí o odkladech školní docházky. V souladu s předpisem také jmenovala členy zkušebních komisí pro opravné zkoušky. O průběhu a výsledcích těchto zkoušek jsou vedeny kvalitní zápisy.

V posledních dvou letech šetřila ředitelka školy dvě stížnosti. Jednu ohodnotila jako částečně oprávněnou a přijala příslušná opatření (zápis pedagogické rady). Druhou – anonymní - prokazatelně prošetřila a sepsala k ní své vyjádření. V letošním školním roce byla prostřednictvím Obecního úřadu Kamenice seznámena s další anonymní stížností týkající se personálních otázek školy. I k této stížnosti se ředitelka písemně vyjádřila. V minulém školním roce 2001/2002 ještě šetřila jednu stížnost rodičů ČŠI, ta byla ohodnocena jako neoprávněná.

Vnitřní informační systém je účelně zabezpečen. Pracovníci školy mají přístup k podstatným informacím na nástěnce ve sborovně. Část informací je předávána osobně a ústně, i operativní styl práce je funkční. Rodiče získávají informace na třídních schůzkách, hromadně organizovaných konzultačních dnech, na nástěnkách ve veřejných prostorách školy, na několika vývěskách v obcích, při osobním kontaktu. Výsledky své práce prezentuje škola při školních akademiích, v žakovském časopise i v příspěvcích (dětí i učitelů) v místních novinách a ve výročních zprávách. Výroční zpráva o činnosti školy v roce 2001/2002 obsahuje předepsaná ustanovení, dílčím nedostatkem je nezařazení přehledu o nově nastupujících žácích a odkladech školní docházky. Zpráva má dobrou vypovídací hodnotu, seznamuje rodiče s veškerými aktivitami a akcemi školy, s úspěchy žáků.

Personální podmínky a úroveň s nimi souvisejících podmínek organizačních a systémových byly hodnoceny celkově jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A SLEDOVANÝM PŘEDMĚTŮM
--

Školní areál vznikl postupně přístavbami k původní budově z roku 1932 a závěrečným propojením do jednoho objektu. V roce 2001 tak vznikl celistvý školní areál, který svými vnitřními i vnějšími dispozicemi odpovídá požadavkům moderní školy. V rámci postupných úprav vzniklo celkem 26 učeben, dvě tělocvičny, víceúčelové venkovní hřiště s umělým povrchem. Některé učebny jsou vybaveny k odborné výuce. V nejnovější části budovy jsou splněny i případné speciální nároky pro plnění školní docházky žáků s tělesným postižením.

V kmenových třídách probíhá výuka českého jazyka, matematiky a hudební výchovy. Třídny prvního stupně vyhovují prostorově, z hlediska funkčnosti, estetického vzhledu i psychologických a bezpečnostních podmínek. Ve třídách druhého stupně je poměrně málo místa, zejména chybí prostor pro různé relaxační a přestávkové aktivity. Také je obtížné do těchto tříd umístit didaktickou techniku tak, aby žákům nepřekážela ve výhledu na tabuli. Učebny jsou vybaveny vhodným žakovským nábytkem, v některých třídách jsou umístěny žakovské lavice až tří velikostí.

Pro výuku českého jazyka je také využívána pracovna, která je propojená se žákovskou knihovnou. Vyučování fyziky probíhá zásadně v odborné učebně. Vybavení, funkčnost a estetičnost prostředí, uložení veškerých pomůcek v učebně i v sousedním kabinetě svědčí o velmi dobré péči jejího správce, kterým je jedna z vyučujících. Pracovna je vybavena didaktickou technikou (video, zpětný projektor), demonstračními nástěnnými tabulemi pro výuku mechaniky, elektřiny. Uspořádání lavic umožňuje vytváření pracovních míst i pro skupinovou práci. Do lavic je zavedena elektřina. Prostorové a psychohygienické podmínky pro výuku jsou velmi dobré.

Vybavení školy učebnicemi, učebními pomůckami, didaktickou a informační technikou je průměrné. Každý žák byl pro výuku sledovaných předmětů vybaven povolenými učebnicemi, škola se snaží, aby učebnice jednotlivých ročníků tvořily ucelenou autorskou řadu. Základ fondu učebních pomůcek je tvořen pomůckami z tzv. ústředních dodávek z let před rokem 1990, nové pomůcky jsou nakupovány – vzhledem k jejich finanční nedostupnosti – jen zřídka. Základní žákovské soupravy a demonstrační pomůcky škola vlastní. Finanční prostředky jsou průběžně vkládány do didaktické techniky (zpětné projektory, videa, nový dataprojektor), včetně techniky výpočetní (pracovna informatiky má devatenáct pracovních míst pro žáky) a příslušného softwaru (k dispozici jsou některé výukové programy pro matematiku a český jazyk a další předměty). Také školní knihovna zhruba se čtyřmi tisíci svazky odpovídá požadavkům moderního informačního centra, je vedena systematicky, avšak obsahuje jen menší množství nových titulů.

Účelnost a efektivnost využívání materiálních zdrojů je předmětem hospitační činnosti vedení školy, analýza výsledků a účinnost kontroly prováděné ředitelkou se objevuje v zápisech z pedagogických rad. I v tomto ohledu je však účinnost této kontroly – vzhledem k jednotlivým vyučujícím – poměrně sporná, protože při prováděné inspekci byly dostupné materiální zdroje využívány jen zřídka. Zcela bez využití zůstala výpočetní technika. Učitelé byli teprve v tomto školním roce v obsluze počítačů proškoleni a s možnostmi softwarového vybavení seznamováni.

Materiálně-technické podmínky školy byly hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH (ČESKÝ JAZYK, MATEMATIKA, HUDEBNÍ VÝCHOVA NA PRVNÍM A DRUHÉM STUPNI ZŠ)

Realizace vzdělávacích programů

Ve škole je realizován schválený vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2, ve znění pozdějších úprav. Výuka anglického a německého jazyka je zabezpečena od čtvrtého ročníku v tříhodinové týdenní dotaci. Z volitelných předmětů byly pro letošní školní rok vybrány: konverzace v anglickém jazyce, technická administrativa, domácnost, sportovní hry, seminář společenskovedních předmětů a informatika.

Výuka sledovaných předmětů probíhala v souladu s učebními plány zvoleného vzdělávacího programu. Učební plány byly vypracovány dlouhodobě pro první i druhý stupeň, jsou v souladu s rozvrhem hodin a úvazky jednotlivých učitelů a odpovídají požadavkům zvoleného vzdělávacího programu.

Do práce letošního devátého ročníku se ve výuce fyziky dlouhodobě přenáší chyba v učebním plánu, k níž došlo ve školním roce 1999/2000 (žáci v tomto školním roce navštěvovali šestý ročník). Z učebního plánu byla v tomto roce předcházejícím vedením školy vypuštěna zcela výuka fyziky. V dalších ročnících současná ředitelka školy vytvořila takové podmínky, aby žáci absolvovali výuku předmětu v předepsaném rozsahu, v sedmém až devátém ročníku byly

v učebním plánu vymezeny každoročně dvě vyučovací hodiny týdně. V průběhu sledovaných vyučovacích hodin nebylo zaznamenáno porušení učebních osnov.

Povinná dokumentace průkazně nezachycuje průběh vzdělávání. Kontrolou třídních knih školního roku 2001/2002 a 2002/2003 byly v sledovaných předmětech na druhém stupni zaznamenány neprůkazné, nekonkrétní i nečitelné zápisy, z nichž nelze jednoznačně stanovit splnění či nesplnění učebních osnov. Jiné materiály, které by dlouhodobě prokazovaly plnění učebních osnov, ve škole k dispozici nejsou. ***Systém kontroly plnění učebních osnov dosud není zcela účinný.*** Systematicky bylo kontrolováno zapracování úprav a doplňků vzdělávacího programu na prvním stupni.

Průběh a výsledky vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a matematika (první stupeň)

Výuka byla sledována ve všech deseti třídách prvního stupně. Kvalitu výuky absence kvalifikovanosti zásadně negativním způsobem neovlivnila. Sledované hodiny byly hodnoceny jako vynikající, velmi dobré a průměrné.

Časově-tematické plány mají až na malé výjimky spíše formální charakter. Opisují výčet témat z učebnic pro jednotlivé ročníky. Ve dvou případech měl plán podobu funkčního pracovního materiálu s uvedením např. dovedností, kterých by měli žáci dosáhnout, prostředků a pomůcek pro dosažení daných úkolů. Návaznost vzdělávacích cílů je zajišťována převážně solidní přípravou vyučujících na jednotlivé hodiny. Ve sledovaných hodinách nebylo prokázáno porušení učebních osnov.

V nejlepších hodinách byli žáci pozitivně motivováni a aktivně do výuky zapojováni vhodně volenými formami a metodami práce (soutěže, hry, dramatizace). Při realizaci výchovně-vzdělávacího procesu se projevila nápaditost, tvořivost a profesionalita vyučujících, kteří žákům umožnili pomocí promyšlené organizace výuky a účelně zvolených pomůcek pracovat individuálně i ve skupinách. Diferenciace činností byla v souladu s individuálními dispozicemi jednotlivých žáků. Aktivita dětí byla pozitivně ovlivňována prostřednictvím pestrého střídání činností, stanoviště, zařazováním pohybových chvil, převážně průběžného a adresného hodnocení. Způsobem interakce a komunikace se učitelům dařilo posilovat sebedůvěru, upevňovat žádoucí sociální vztahy, cíleně byly rozvíjeny komunikativní dovednosti.

Nedostatkem některých navštívených vyučovacích jednotek bylo frontální řízení činností, které neumožňovalo diferenciaci náročnosti úkolů a respektování individuálního tempa jednotlivců. Častějším jevem v žákovských knížkách bylo demotivující hodnocení výkonu nedostatečnou. Rezervy byly též v efektivním využití vyučovacího času, účelné vstupní motivaci, dostupných pomůcek a výukové techniky, závěrečného shrnutí poznatků nebo zhodnocení výkonu jednotlivců. Jednotvárnost výuky se projevovala ve větší únavě žáků. V některých hodinách literární výchovy nebyly využity formy práce podporující emotivní citění, pozitivní zážitky z četby, či rozvoj komunikativních dovedností.

Kvalita výuky ve sledovaných předmětech měla celkově velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk (druhý stupeň)

Sledované vyučovací hodiny byly z hlediska vzdělávání hodnoceny jako průměrné a velmi dobré. Vyučující byli velmi dobře připraveni po odborné stránce, učivo bylo probíráno systematicky a kontinuálně. Kvalitu výuky však také negativně ovlivňovaly však také rutinní přístupy v organizaci, metodách a formách práce a schopnosti motivovat žáky.

V oblasti motivace žáků byly shledány nedostatky. Učitelé většinou nezařadili motivace k jednotlivým úkolům, vstupní byla v některých případech nahrazena pouhým seznámením s programem hodiny. Sporadicky byli žáci ve sledovaných hodinách motivováni zhodnocením či oklasifikováním výkonu. Často zaznamenanými stimulátory byly pobídka k práci, někdy pochvala, povzbuzení, i napomenutí a pokárání. Znamky v žákovských knížkách dokladují četnost klasifikace, převažují známky z písemných mluvnických projevů, dále ze slohu, velmi málo z literární výchovy.

Příprava na jednotlivé hodiny měla spíše velmi dobrou úroveň. Hodiny byly promyšlené, vyučující využili dostupné didaktické pomůcky, informativní literaturu, méně funkčně zpětný projektor. Tematické plány měly rozdílnou úroveň: promyšlenou v oblasti literární výchovy, spíše formální v mluvnickém učivu. Rozdílnost kvality však také spočívala v osobním přístupu jednotlivých vyučujících k jejich zpracování.

Psychohygienické zásady byly porušeny přetěžováním žáků. V některých třídách bylo probíráno učivo, které není zařazeno ani jako rozšiřující (slovesné třídy a vzory). Jako důvod byla uváděna úspěšnost žáků při přijímacích zkouškách na střední školy. V sledovaných hodinách však bylo umožněno žákům pracovat individuálním tempem.

V organizaci, metodách a formách práce byla zaznamenána pozitivní a negativní zjištění v rovnováze. Převažoval frontální styl práce a dominantní činností a verbální role vyučujících, v některých částech hodin pasivita žáků. Výraznými pozitivy sledovaných hodin byla práce s pravidly českého jazyka, využití názorných pomůcek a ve slohu cílený řízený rozhovor. Dílčím způsobem byla zařazována skupinová a samostatná práce. Zhruba v polovině sledovaných hodin byla uplatňována vnitřní diferenciaci.

V interakci učitel – žák se projevila zkušenost vyučujících, schopnost zvládnout i určité negativní projevy žáků. V nižších ročnících žáci spolupracovali, dodržovali dohodnutá pravidla chování, komunikovali, nebáli se ověřit si např. správnost pracovního postupu. Chybou bylo neprofesionální ukončení všech sledovaných hodin. Vyučující užívali kultivovanou spisovnou češtinu.

Kvalita vzdělávání v českém jazyce na druhém stupni byla celkově na průměrné úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika (druhý stupeň)

Matematiku vyučují čtyři plně kvalifikovaní učitelé (jedna z učitelek nebyla v době inspekce přítomna). Kvalita průběhu vzdělávání ve sledovaných hodinách byla velmi rozdílná, ovlivněna osobností každého učitele. Jednotlivá hodnocení sledovaných ukazatelů ve zhlédnutých hodinách se pohybovala v rozpětí stupňů vynikající až pouze vyhovující.

Značné rozdíly se objevovaly zejména v úrovni motivace a hodnocení žáků. V některých hodinách byly kvalitně využívány různé motivační postupy, zhruba v polovině hodin však byla záměrná motivace zcela opomíjena. Žákům bylo často probíráno učiva zdůvodňováno pouze tím, že bude potřebné ho znát u přijímacích zkoušek a při dalším studiu. Jen v některých hodinách učitelé zdůraznili návaznost na praktické využití a na souvislosti s jinými vyučovacími předměty. Někdy se spoléhali např. pouze na texty úloh či na přirozenou snahu žáka získat co nejlepší hodnocení. To se však zejména pomalejším či méně nadaným žákům při zvolených formách práce nedařilo. Mnozí se nemohli v rámci svých možností a schopností uplatnit a na práci rezignovali (opisovali z tabule, neopravovali si chyby, vzdávali snahu). V některých hodinách se dostávalo adresné a povzbuzující hodnocení až k jednotlivým žákům. V dalších však chyběla jakákoliv zpětná vazba nebo se hodnocení omezovalo jen na to, v jaké míře a kvalitě si žák osvojil konkrétní poznatek, případně umí-li získanou vědomost využít při řešení obdobných písemných úkolů.

Výuka je dlouhodobě plánována pomocí velmi formálních časově-tematických plánů, které člení učivo ročníku do jednotlivých měsíců školního roku. Přístup učitelů k naplňování osnov je konzervativní, plánování se dotýká pouze obsahu učiva a vychází téměř výhradně z učebnic. Při přípravě na sledované vyučovací hodiny učitelé pečlivě promýšleli jejich obsah, někteří si plánovali různé formy frontální práce. Značně rozdílná pozornost byla věnována materiální přípravě (v některých hodinách nebyly využity dostupné názorné pomůcky). V žádné hodině nebyla použita didaktická technika, výpočetní technika byla zastoupena jen elektronickými kalkulátory, které jsou většinou osobním vlastnictvím žáků.

Používané metody práce jsou částečně vynucovány uspořádáním prostoru tříd. Při sledovaných hodinách probíhalo výhradně frontální vyučování. Učitelé pracovali hromadně se všemi žáky na stejných úkolech. Tento způsob výuky negativně ovlivňoval psychohygienické podmínky pro výuku – nadaní a rychlí žáci zůstávali nevytíženi, slabší a pomalí žáci zůstávali pozadu a často práci nedokončili. Až na jedinou hodinu nebyla uplatňována žádná forma vnitřní diferenciaci. Převažovaly tedy vyučovací metody, které – vzhledem k výchovně-vzdělávacím cílům realizovaného vzdělávacího programu – již nestačí. Efektivita frontálního vyučování byla v hodinách jednotlivých učitelů značně rozdílná – velmi dobrá, ale také pouze vyhovující.

Při sledované výuce byly zaznamenány formulační nepřesnosti, drobné věcné chyby, užití špatné terminologie. Někteří učitelé se jich dopouštěli dílem z nepozornosti, dílem ve snaze zjednodušit odborné vyjadřování a přiblížit se užíváním nespisovných výrazů žákům. Tím je negativně ovlivňována také jazyková a komunikační úroveň žáků.

Výsledky výuky, které bylo možné posoudit z pozorování v průběhu sledovaných vyučovacích hodin, byly průměrné. Rozhovor s vyučujícími, průběžná klasifikace v žákovských knížkách, závěrečná klasifikace v loňském školním roce, případně výsledky v předmětových soutěžích tento subjektivní úsudek potvrzují.

Průběh sledované výuky a výsledky, které bylo možné posoudit v průběhu sledovaných hodin, byly v matematice hodnoceny jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu fyzika

Předmět vyučují dvě učitelky s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Dlouholetá praxe a zkušenost se pozitivně promítla do práce jedné z nich. Její osobní vklad a nasazení bylo také patrné na úpravě odborné pracovny a kabinetu. Při výuce dokázala velmi dobře navazovat na zkušenosti žáků, propojit probírané učivo s praxí, kvalitně motivovat žáky. V ostatních vyučovacích hodinách chybělo důslednější a nenásilné uplatňování motivačních metod, u mnoha žáků se nepodařilo vyvolat zájem o probíranou látku.

Závažnější nedostatky byly zjištěny u obou vyučujících při hodnocení žáků. V rozporu s cíli vzdělávacího programu není věnována pozornost celému spektru různých možných projevů žáka. Prověřování znalostí probíhá pouze písemně, klasifikovány jsou pouze tzv. testy či písemné prověrky. Při hodnocení je tak zcela opomíjena oblast činnostní, tzn., že se nehodnotí, jak si žák osvojil předepsané dovednosti a jak je zručný. Učitelky také dosud nevěnovaly pozornost tomu, jak žák ovládá komunikační prostředky z oblasti fyzikální teorie a praxe. Při písemné práci nemohou posuzovat rysy samostatného myšlení, jak si žák tvoří úsudek, jak umí argumentovat v jeho prospěch apod. Užívané přístupy k hodnocení nepodporují vznik pozitivního vztahu k předmětu a způsobily, že mnoho žáků v něm dosahuje spíše špatných výsledků.

Ředitelka školy se snaží, aby výuku fyziky po celou docházku na druhý stupeň zajišťovala průběžně vždy stejná učitelka. Tomu odpovídá dosavadní způsob individuálního dlouhodobého plánování. Učivo druhého stupně je každou učitelkou rovnoměrně rozdělováno do jednotlivých ročníků zejména na základě obsahu používané řady učebnic. Výuka ve všech

ročnících je dotována každoročně dvěma hodinami týdně (tzn., že je vždy ve dvou následujících ročnících posilována jednou hodinou týdně). Do časově-tematických plánů i aktuálně bylo zařazeno veškeré rozšiřující učivo osnov, které - i v průběhu inspekce - bylo chybně prezentováno jako povinné pro všechny žáky. Aktuální příprava učitelů byla svědomitá. Obsah hodin byl jasně stanoven. Menší pozornost byla věnována v některých hodinách přípravě metodické. Experimentální práce žáků byly dobře materiálně zajištěny.

Základní užívanou metodou práce bylo frontální vyučování. V některých hodinách byly zařazeny frontální žákovské pokusy, někdy ve fázi vyvozování nového poznatku, jindy – v rozporu s cíli realizovaného výchovně-vzdělávacího programu – po výkladu učitelky. Při experimentálních činnostech žáků byly patrné rozdíly v četnosti užívání této metody práce u jednotlivých učitelů. Žáci měli rozdílné kooperativní a komunikační návyky, na sociální bezradnost v nevyzkoušené situaci někteří reagovali nekázně.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve fyzice byly hodnoceny jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova

Sledované hodiny měly rozdílnou úroveň. Kvalitu výuky nejvíce ovlivnily menší pedagogické zkušenosti, rutinní přístupy, schopnost pedagogů motivovat žáky. Motivační prvky byly lépe využívány na prvním stupni, ve vyšších ročnících byla dáována možnost žákům prezentovat formou CD nahrávek své oblíbené skladby, skupiny, zpěváky. Příprava na jednotlivé hodiny byla velmi dobrá. Vyučující měli v každé sledované hodině připraveny v dostatečné míře vhodné pomůcky – zpěvníky, namnožené pomocné materiály, hudební nástroje, magnetofony, CD přehrávače. V sledovaných hodinách nebyly využity Orffovy nástroje. Absence odborné a pedagogické způsobilosti z hlediska odbornosti neměla na kvalitu vyučování negativní vliv. V organizaci hodin a ve zvolených formách práce byly zaznamenány metodické nedostatky. Ty se nejvíce týkaly psychohygienických zásad. Časté střídání učitelů způsobilo, že žáci nemají vytvořeny správné pracovní návyky, nejsou zvyklí na pravidelná dechová cvičení, intonaci, rytmická cvičení apod. V hodinách nedocházelo k rozezpívání, k postupnému zatěžování hlasového fondu.

V organizaci zhruba poloviny sledovaných hodin převládal činnostní způsob práce a aktivní zapojení žáků do činnosti. V ostatních byla ve větší míře zařazena hudební teorie, s tím spojený frontální styl práce s dominantní rolí učitele. Tyto části hodin byly více monotónní, žáci dávali najevo svůj nezájem. Dobré znalosti projeví žáci pátého ročníku. V devátém ročníku byly funkčně využity žákovské referáty především k vzájemné komunikaci, diskuzi, výměně názorů. Všichni vyučující hráli na hudební nástroje (kytary, flétna, syntetizátor), doprovázeli žáky při zpěvu. Největší rozdíly byly zaznamenány v oblasti vzájemné interakce. Hodiny provázela menší či větší nekázeň žáků. K vzájemné toleranci a respektování pravidel chování, i k přátelskému jednání ve vztahu učitel – žák došlo zejména v jedné páté a deváté třídě.

Celkově měla výuka hudební výchovy průměrnou úroveň.

Výsledky vzdělávání a výchovy

Vedení školy využívá již několik let komerčně dodávané evaluační nástroje. Testy zadává vždy v pátém a devátém ročníku. Výsledky zpracovává autor, škole pomáhají zařadit se do žebříčku škol, které nabídku autorů a zpracovatelů také využily. Loňské testování bylo zaměřeno na širší základ vzdělání v pátém ročníku a na český jazyk, matematiku, širší humanitní a širší přírodovědný základ vzdělání v devátém ročníku. Vnitřní kontrolní mechanismy zahrnují rozbory čtvrtletních prověrek z českého jazyka a matematiky, které si připravuje škola sama. Vyhodnocování slouží spíše ke sledování přiměřenosti závěrečné pololetní klasifikace. Bližší popis vlastních evaluačních nástrojů a doklady o systematickém

zpracovávání zjištěných výsledků škola nemá k dispozici. Závěry z vnější i vnitřní kontroly se promítají zejména do plánů kontrolní činnosti, konkrétně do plánů hospitací.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávacího procesu byly ve sledovaných oblastech celkově hodnoceny stupněm průměrný.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Škola byla zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Údaje uvedené v *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj.15 797/02 21 ze dne 29. května 2002* vydané MŠMT **jsou shodné** s údaji uvedenými ve *Zřizovací listině čj. 1071/97 ze dne 26. června 1997*, v jejím *Dodatku č. 1 s čj. 1978 ze dne 10. listopadu 2000* a *Dodatku č. 2 ze dne 2. dubna 2002* vydanými Obcí Kamenice, 251 68 Štířín, okres Praha - východ.

Prevence sociálně-patologických jevů. Ve škole pracují s příslušnými metodickými pokyny, prevenci sociálně-patologických jevů zabezpečuje od letošního školního roku proškolená učitelka. Ve spolupráci s výchovnou poradkyní byl vypracován (na základě analýzy loňského plánu) komplexní program. V roce 2002/2003 se vyskytl jeden případ šikany. Jeho šetření probíhalo v intencích platných předpisů.

Škola se problematikou zabývá a přijatý systém je funkční.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy ve školním roce 2001/2002.
2. Třídní knihy školního roku 2001/2002 a 2002/2003. Zápisy z pedagogických rad.
3. Zřizovací listina čj. 1071/97 ze dne 26. června 1997. Dodatky č. 1 a 2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 15 797/02-21 ze dne 29. května 2002. Jmenování ředitelky do funkce čj. 77/2000 ze dne 11. ledna 2000. Statut Základní školy Kamenice z 26. června 1997.
4. Pracovní náplně. Úvazky jednotlivých učitelů. Rozvrh hodin.
5. Materiály ředitelky školy: Dlouhodobá koncepce školy 2001 – 2006. Organizační řád s přílohami (jednací řád, schéma organizační struktury, spisový, skartační, archivační řád, vnitřní platový řád se stanovenými kritérii pro nadtarifní složky platu, řady odborných pracoven, školní družiny, školní jídelny, evakuační řád). Provozní řád. Plán hospitační a kontrolní činnosti z 11. září 2002. Hospitační záznamy vedení školy.
6. Personální dokumentace.
7. Časově-tematické plány vyučujících vzhledem k sledovaným předmětům.
8. Inspekční zpráva 035-275/98-2158, řešení stížnosti 035-168/01-2084 ze dne 9. listopadu 2001.
9. Výběr žákovských knížek a žákovských prací. Výsledky testování v programech SCIO a KALIBRO.
10. Inventurní seznamy kabinetů, příslušných k sledovaným předmětům.
11. Hospitační záznamy školních inspektorů.
12. Inspekční podkladová dokumentace.

ZÁVĚR

Personálně je výuka velmi dobře zajištěna především na prvním stupni základní školy. Nekvalifikovanými učiteli je zajišťována ve větší míře výuka předmětů s převahou výchovného působení. Ve vedení a motivování všech pracovníků a v účinnosti nápravných opatření vedoucích k výraznějšímu využívání moderních inovativních metod a činnostních forem práce byly shledány určité nedostatky. Pozitivní je týmová práce ředitelky, zástupkyně a výchovné poradkyně. Nastolený trend je správný. Ředitelka školy iniciativou a svými osobnostními vlastnostmi pozitivně ovlivňuje své spolupracovníky. Kladem je také aktivní přístup učitelů k dalšímu vzdělávání.

Z hlediska materiálně-technických podmínek má škola nadstandardní prostorové možnosti. Školní areál svými dispozicemi odpovídá současným nárokům a požadavkům. Vybavení školy učebnicemi, podnětnými didaktickými pomůckami, informační technikou je na průměrné úrovni. Efektivnost využívání materiálních zdrojů ve výuce byla rozdílná, někteří učitelé s pomůckami a názornými materiály pracovali sporadicky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech byly lépe hodnoceny na prvním stupni, na druhém stupni byl zaznamenán vyrovnaný poměr pozitivních a negativních zjištění. Moderní metody byly realizovány spíše v prvcích nikoli systematicky, klasickou verbální výukou byl omezován rozvoj komunikativních dovedností žáků, nejběžnějším způsobem aktivizace byl řízený rozhovor. Vedle toho však byla také zaznamenána efektivní, poctivá, svědomitá práce některých vyučujících, vstřícný přístup, podpora iniciativních žáků a individuální přístup.

Od poslední orientační inspekce se výrazně zlepšily prostorové a materiálně-technické podmínky školy. Ve výchovně-vzdělávacím procesu si škola udržuje nastavený standard, k zlepšení došlo v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů a v systémových a organizačních podmínkách.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Grušová	E. Grušová v.r.
Členové týmu	Mgr. Zdeňka Fadrná	Z. Fadrná v.r.
	Mgr. Jiřina Veselá	J. Veselá v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Dana Nulíčková

V Kolíně dne 24. ledna 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. ledna 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Podpis

Mgr. Olga Sváčková, zástupkyně ředitelky

O. Sváčková v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy KÚ Praha, odbor školství, mládeže a sportu, Zborovská 11, Praha 5	14. února 2003	031 22/03
Zřizovatel Obec Kamenice	14. února 2003	031 21/03

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.